M I N I S T E R U L
AGRICULTURII,
DEZVOLTĂRII REGIONALE
ŞI MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

М И Н И С Т Е Р С Т В О
СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА,
РЕГИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ
И ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

**АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ**

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albișoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@mediu.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA APRILIE ANUL 2021

Laboratorul de Referință de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2021 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.mediu.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna aprilie, anul 2021 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău. Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Tabelul 1.

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna aprilie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{md}$), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA $_{mm}$), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	-	-	-	-	***0,5***	5	1,4
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	25	3,3	21.04	1,6	***0,085***	18	4,0
Monoxid de azot (NO)	***0,06***	14	2,4	03.04	1,2	***0,4***	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	15	4,0	26.04	1,5	***0,01***	6	1,8
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	17	5,5	06.04	3,2	***0,035***	1,2	1
Indicele complex al poluării – 10,38								

Municipiul Bălţi. Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

Tabelul 2.

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna aprilie, 2021

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	***0,15***	18	3,0	19.04	1,3	***0,5***	4	2,0
Dioxid de azot (NO_2)	***0,04***	26	2,3	13.04	1,8	***0,085***	20	1,9
Fenol (C_6H_5OH)	***0,003***	1	1,5	30.04	-	***0,01***	-	-
Aldehida formică (CH_2O)	***0,003***	17	3.0	13.04	2,0	***0,035***	-	-
Indicele complex al poluării – 7,32								

În o mare parte a lunii aprilie factorii meteorologici au contribuit la *dispersia* poluanţilor din aer, cauza fiind lipsa straturilor de reţinere, influenţa fronturilor atmosferice, precipitaţiile căzute şi intensificările vântului.

Condiţiile meteorologice nefavorabile (CMN) ce au contribuit *la acumularea* poluanţilor în aer:

- influenţa sectorului cald, formarea inversiunilor termice (straturilor de reţinere), vântul slab şi ceaţa în zilele de 7, 8, 10, 13, 19, 21, 26 aprilie.

- inversiunea termică de la sol precum şi vântul slab din orele nocturne şi ale dimineţii atestate în decursul a 5 zile în mun. Chişinău, 12 zile în mun. Bălţi şi în condiţia lipsei precipitaţiilor, au contribuit la acumularea poluanţilor de la *sursele joase* şi *transportul auto*.

- ceaţa s-a semnalat în decursul a cîte 2 zile în mun. Chişinău şi mun. Bălţi, contribuind la acumularea poluanţilor în aer de la *sursele reci* şi *calde*.

De asemenea, la majorarea concentraţiilor noxelor în atmosferă a contribuit şi incendiul ce s-a produs la un depozit de păstrare a vopselelor din str. Calea Basarabiei, mun. Chişinău în data de 21 aprilie.

Tabelul 3.

Evaluarea lunară a nivelului poluării aerului

Nivelul poluării aerului	*Indicatorii nivelului de poluare al aerului*	
	Indicele standard	*Cea mai mare frecvenţă a depăşirii CMA mm (%).*
Redus	***0-1***	***0***
Sporit	***2-4***	***1-19***
Înalt	***5-10***	***20-49***
Foarte înalt	***>10***	***≥50***

Cele mai mari concentraţii medii zilnice au înregistrat *aldehidă formică* în data de *6 aprilie* în mun. Chişinău şi *suspensiile solide* în mun. Bălţi în data de *19 aprilie.*

Evaluarea generală a poluării aerului atmosferic în oraşele monitorizate constată un nivel ***înalt.***

Conform *evaluării lunare* în luna aprilie 2021, comparativ luna marte, nivelul poluării aerului s-a *majorat* atât în mun. Chişinău cât şi în mun. Bălţi.

Privind *separat nocivele* în mun. Chişinău un nivel ***înalt*** al poluării aerului s-a creat datorită *dioxidului de azot* la toate posturile de observaţii, cu cel mai înalt nivel al poluării atestat la postul de observaţii nr. 3 în data de 21 aprilie. În mun. Bălţi nivelul ***înalt*** al poluării aerului a fost cauzat, de asemenea, de *dioxidul de azot* cu cel mai înalt nivel al poluării aerului înregistrat la postul de observaţii nr. 1, iar la postul nr. 3 s-a constatat un nivel *sporit* de poluare.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a CMN pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în a *treia decadă a lunii mai*.

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna aprilie s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama* în *regim manual* la 7 staţii meteorologice de pe teritoriul republicii (Soroca, Făleşti, Cornești, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat), unde s-au efectuat măsurători de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00}. De asemenea, la 5 staţii din teritoriul republicii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Ştefan Vodă, Cahul) s-au efectuat măsurători ale parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama* au variat:

- ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 0,10 μSv/h (st. Soroca), maxima 0,16 μSv/h (st. Briceni);
- ***în Centru*** (staţiile Cornești, Bravicea, Chişinău, Bălţata) în limitele: minima 0,09 μSv/h (st. Bălţata, Chişinău), maxima 0,18 μSv/h (st. Bravicea);
- ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Cahul, Comrat) în limitele: minima 0,10 μSv/h (st. Leova), maxima 0,19 μSv/h (st. Comrat).

La staţia meteorologică din mun. Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 0,09 - 0,14 μSv/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale *limitei de avertizare (0,25 μSv/h)* nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de apă de suprafaţă colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii aprilie a anului 2021 a fost monitorizată calitatea apei în 24 probe colectate din secțiunile de control a 5 rîuri și 4 lacuri de acumulare. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform normelor Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1).*

Estimarea rezultatelor observaţiilor efectuate în luna aprilie, de asemenea ca și cele multianuale, constată un grad sporit de poluare pentru apa ***râurilor mici*** cauzată, în primul rând, de amplasarea în nemijlocita apropiere de ele a așezărilor rurale și urbane.

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr. de	Codul probei	Locul prelevării	Data	CCO_{Cr}	CBO_5	Duritatea	Mineralizarea	Azot din amoniu, N/NH_4^+	Azotit de azot, N/NO_2^-	Ortofosfați, P/PO_4^-	Fosfor total
ord.				mg O_2/l	mg O_2/l	Mmoli/l	mg/l	mgN/l	mgN/l	mgP/l	mgP/l
1	105-AS-21	r. Prut s. Branişte	06.04.2021	14,14	2,13	2,20	359	0,417	0,003	0,021	0,040
3	107-AS-21	r. Racovăţ s. Gordineşti	06.04.2021	15,42	5,04	4,00	714	0,621	0,011	0,013	0,052
4	108-AS-21	r. Prut or. Lipcani	06.04.2021	12,85	2,94	2,00	261	0,442	0,005	0,293	0,324
7	112-AS-21	r. Nistru s. Sănătăuca	07.04.2021	12,85	2,24	2,20	322	1,232	0,006	0,046	0,074
8	115-AS-21	r. Răut s. Ustia	13.04.2021	21,07	2,75	6,40	1226	0,029	0,005	0,050	0,070
9	116-AS-21	r. Răut or. Orhei, amonte	13.04.2021	11,82	2,94	6,00	1179	0,037	0,005	0,065	0,088
10	117-AS-21	r. Răut or. Orhei, aval	13.04.2021	19,02	4,12	6,35	1177	0,042	0,004	0,083	0,124
11	118-AS-21	r. Răut or. Floreşti, amonte	13.04.2021	13,62	3,26	5,50	1161	0,055	0,006	0,200	0,241
12	119-AS-21	r. Răut mun. Bălţi, aval	13.04.2021	19,02	4,40	4,65	1120	0,011	0,004	1,128	1,223
13	120-AS-21	r. Răut mun. Bălţi, amonte	13.04.2021	13,88	2,46	5,70	1393	0,058	0,006	0,083	0,136
14	121-AS-21	r. Prut or. Ungheni, amonte	14.04.2021	17,99	4,14	2,60	495	0,015	0,002	0,038	0,042
15	122-AS-21	r. Prut s. Valea Mare	14.04.2021	25,19	4,56	2,50	397	0,025	0,006	0,045	0,061
17	127-AS-21	L.A. Comrat mun. Comrat	20.04.2021	24,16	4,48	2,70	1508	0,272	0,032	0,106	0,217
18	128-AS-21	L.A Congaz s. Congaz	20.04.2021	17,99	4,28	2,45	2208	0,120	0,084	0,401	0,740
19	129-AS-21	r. Ialpug s. Congaz	20.04.2021	17,48	4,20	2,60	1780	0,130	0,015	0,185	0,221
20	130-AS-21	L.A. Taraclia or. Taraclia	20.04.2021	34,44	7,46	4,25	3407	0,165	0,083	0,394	0,519
21	131-AS-21	r. Ialpug s. Novosiolovca	20.04.2021	20,05	4,32	4,45	3125	1,654	0,052	0,585	0,725
22	132-AS-21	r. Ialpug s. Mirnoe, pod	20.04.2021	22,1	4,52	5,00	2034	0,942	0,017	0,053	0,132

Notă: Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:

1) **clasa I (foarte bună)** – apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;

2) clasa a II-a (bună) – apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;

3) clasa a III-a (poluată moderat) – apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;

4) clasa a IV-a (poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;

5) clasa a V-a (foarte poluată) – apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.

Monitorizarea deşeurilor

În perioada 01.04.2021 – 26.04.2021, conform Planului de Lucru şi Programului de Activitate, în Laboratorul pentru deșeuri, privind demararea procesului de raportare a deșeurilor și gestionarii acestora prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor au fost validate și aprobate 155 rapoarte, 65 rapoarte fiind returnate.